

FAMILIA

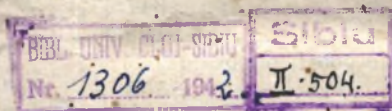
FÓIA ENCICLOPEDICA SI BELETRISTICA

CU ILUSRATIUNI.

Totu-odată publicatiuniloru „Societății pentru fondu de teatru natiunalu.“

PROPRIETARIU, REDACTORU SI EDITORU

IOSIFU VULCANU.

ANULU VIII. — 1872.

PESTA, 1872.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi, strad'a Alesandru Nr. 13.

CUPRINSULU.

I.		Pagin'a.
Portrete si biografii.		
1. Vasiliu Maniu	1	
2. Iulianu Grozescu	269	
3. Ioanu Vancea	407	
II.		
Memori'a lui Heliade.		
<i>C. Esarcu</i> : Cuventu la inmormentarea lui Heliade	239	
<i>B. P. Hasdeu</i> : Cuventu la inmormentarea lui Heliade	227	
<i>Georgiu Sionu</i> : Adio la inmormentarea lui Heliade	239	
<i>V. A. Urechia</i> : Cuventu la inmormentarea lui Heliade	242	
<i>Iosifu Vulcanu</i> : Candu am vediutu pentru prima-ora pe Heliade	236	
<i>M. Zamfirescu</i> : La mortea lui Heliade (poesia)	244	
III.		
Literatura, arti, critica si estetica.		
<i>I. V. Barcianu</i> : Critic'a	491	
<i>Ar. Densusianu</i> : „Dumbrava-Rosia“, poema istorica de Vasiliu Alesandri	347	
<i>Emilianu</i> : Despre arta musicala	198	
<i>Spinu Ghimpeanu</i> : O colectiune de poezii populare rom.	558	
<i>Radu Nasturelu</i> : Epistole literare	26	
<i>Ch. Oeser</i> : Epistole estetice catra o copila, traduse de I. G. Baritiu	85	
„ Despre estetic'a practica	97	
„ Despre geniu si talentu	109	
„ Despre impartirea artiloru	467	
„ Despre architectura si sculptura	515	
„ Despre pictura	527	
„ Despre poesia	551	
„ Despre arta teatrala si a dantiului	563	
<i>G. Dem. T.</i> : „Apele de la Vacaresci“, revista umoristica de M. Millo	611	
<i>Georgiu Vuia</i> : Versificatiunea	371	
<i>Iosifu Vulcanu</i> : Premiulu femeiloru romane	44	
„ Limb'a si scen'a	539	
IV.		
Vieti'a sociala si nationala.		
<i>I. V. Barcianu</i> : Despre vorbire	398	
<i>Simeonu Botizanu</i> : Nu emancipare, ci educatiune	32	
		Pagin'a.
<i>Lucretia Costa</i> : Cugete morale		383
<i>Demetriu Domnisoru</i> : Femeile zugravite de ele insele		122
<i>Marcu Emilianu</i> : Despre serate		575
<i>Paulu Geanet</i> : Vieti'a familiei, trad. de Adelina Olteanu		411
<i>Spinu Ghimpeanu</i> : Fortepianulu in educatiunea moderna		157
„ Titlurile la noi		395
„ Mod'a presinte a femeiloru		587
<i>Kotzebue</i> : Casatori'a fericita si nefericita, trad. de N. F. Negrutiu		377
<i>I. Lapedatu</i> : Amortirea simtiemintelu nationalu		187
<i>Anastasia Leonescu</i> : Unu visu		287
<i>N. F. Negrutiu</i> : La cultivarea femeiloru romane		20
<i>Iuliu Pederzani</i> : Preotés'a omenimeii, trad. de N. F. Negrutiu		388
<i>I. V. Secasianu</i> : O rana sociala		599
<i>Iosifu Vulcanu</i> : Consciinti'a nationala		73
„ Christosu a inviatu!		181
„ Sê fimu ôre noi Romanii pessimisti?		193
V.		
Poesii.		
<i>I. V. Adrianu</i> : Haid sê ridemu		72
<i>Vasiliu Alesandri</i> : Hor'a unirii		57
<i>Z. Antinescu</i> : La o bruneta		26
„ Tacerea ei		62
„ Unu respunsu		124
„ Asiu dorî		277
„ Vêr'a vietii		444
„ Ochii ei		504
„ Salutarea		577
<i>I. V. Barcianu</i> : Tôm'n'a		421
<i>Dimitrie Bolintineanu</i> : Mam'a lui Stefanu celu mare		69
<i>I. B. Boscou</i> : Caletoriulu si jun'a		545
<i>Vasiliu Budescu</i> : Suspiniulu miresei		38
„ Doine		222
„ Doin'a lotrului		411
„ Dorulu Anei		520
„ Doina		566
<i>T. Ceontea</i> : La mormentulu ei		421
<i>M. C.</i> : Tieri mele		588
<i>Arone Densusianu</i> : Yulpea si dob'a		314
<i>Sim. P. Desseanu</i> : La mormentulu lui Iul. Grozescu		348
<i>Paulu Draga</i> : Campulu este plinu		267
„ Asceptarea		350
„ Catra zefiru		470
„ Sê-ti spunu		590

<i>I. C. Dragescu</i> : In departare	3
<i>T. P. Efemeriu</i> : Nu iubesc	187
<i>I. C. Fundeseu</i> : Piracloru	75
" Mus'a	110
" Suferinti'a	194
" Revederea	374
" Cantecu	543
<i>Gr. H. Granda</i> : Unei june caletorie	87
" Flacar'a mormentului	218
" Colindatorii	613
<i>Iulianu Grozescu</i> : Pe campia	171
Fét'a morbósa	300
<i>I. Heliade Radulescu</i> : Adio la patria	81
" Poetulu murindu	229
<i>I. Lapedatu</i> : Amorul tardiu	338
" La anima	396
" Amagirea	482
" La angerulu libertatii	528
<i>Anastasia Leonescu</i> : Dorulu meu	55
" Odata si acuma	435
" Paseric'a tórnei	531
<i>V. Moga</i> : Amant'a ostasiului	388
<i>T. V. Pacatianu</i> : Primaver'a	91
" La isvoru	398
" Place-mi nóptea	446
" Esti frumósa	523
<i>Paulina</i> : Dorurile mele	103
<i>A. Radu</i> : Canta, canta	43
" Domaisiórii E.	257
" Nóptea	303
" Stéu'a nóstra	402
" Odinóra si acum	484
<i>G. Sionu</i> : „Misantropulu“, comedia de Molière, act. III. scen'a V	288
" Adio la Bolintineanu	432
<i>Silviu I. Suci</i> : Léganu si cosciugu	182
<i>Maria S. B.</i> : Unu visu	600
<i>G. Teutu</i> : Ochilarii mei	108
" Fiic'a Carpatiloru	146
" Romanulu	516
<i>Elic Traila</i> : Ahasveru	136
<i>Ionu Tripa</i> : Cum se fiu eu literatu?	36
" Romani mari	48
" Viéti'a; viéti'a	84
" Despartirea recrutului	126
" Ce e natiunea?	252
" Pentru câ-su ostasiu	292
" Langa marea lina	384
" La mormentulu lui Iancu	468
" Sér'a la sate	564
<i>Atanase Tuducescu</i> : Ce-i lipsesc?	67
" Dorulu meu	148
" Recompense	508
<i>Sofia Vladu-Radulescu</i> : Cantecu de léganu	19
<i>Iosifu Vulcanu</i> : Primaver'a mea	14
" De-asii fi riu (Petófi)	50
" Marióra	96
" Visulu fericitu	99
" Zimbrulu lui Dragosiu	134
" Robi'a mea	158
" Demnitatea natiunala	326
" Remasu bunu	361
" Gorunulu lui Horia	455
" Tónu in gradina	493
" La Anulu canuniei mele	552

Poesia poporala.

<i>Valeria Bianu</i> : Doine din giurulu Mediasului	189,
201, 485, 497, 509, 521	
<i>Titu Budu</i> : Doine din Maramuresiu	425
<i>Emiliu Daschevanu</i> : Calapodu paharniculu si Ilé- na, balada din Bucovina	385
<i>Ana si Emilia Farcasiu</i> : Doine din Biharia	305. 329
<i>Iulia Josa</i> : Doine din Biharia	533
<i>Anastasia Leonescu</i> : Doine de langa Surulu	138. 373
<i>At. M. Marienescu</i> : Codrénu lu floriloru si calulu lui, balada	339
Fét'a romana, doina	578
<i>Teodoru Mihnea</i> : Grâulu, vinulu si mirulu, co- linda din Maramuresiu	198
" Descantecu de deochiu din Ma- ramuresiu	316
<i>V. Moga</i> : Doine din giurulu Aradului	353
<i>N. F. Negrutiu</i> : Valeanu, balada din Transilvania	161
<i>Paulina Pelle</i> : Doine din Satumare	457. 449. 461
<i>N. Petru</i> : Unu ostasiu romanu la nemti	114
" Ucigatori'a de frati	115
" Doine din Transilvania	151. 163
<i>B. S. Podóba</i> : Doine din giurulu Clusului	389. 413
<i>A. M. Popu</i> : Doine din Campi'a Transilvaniei	581
<i>Clemente Popu</i> : Doine din Selagiu	605
<i>Sofia Seculianu</i> : Doine din giurulu Timisiórii	557
<i>Silviu Sohorca</i> : Vilicin, balada din Transilvania	280
Doine din valea Somesului	365
Codreanu si mama-sa	602
<i>Veronica B. Tamasiu</i> : Doine din Transilvania	569

Novele, romanuri, piese teatrale, istoriore si caletorii.

<i>I. G. Baritiu</i> : Amorul lui Robespierre, naratiune germana	310
<i>V. R. Buticescu</i> : Petrereri regesci, novela orig.	135
<i>Ioanichiu Clintocu</i> : O siediatóre, datina poporala romana	594
<i>Mihaiu Cirlea</i> : Nu o mai iubesc, novela orig.	3
<i>Lucretia Costa</i> : Dóue amice, noveleta orig.	159
<i>Elena C. Densusianu</i> : Din cas'a lui Stefanu celu mare, nov. or.	233
<i>M. Mircescu</i> : Rapirea Sabine, comedia orig. in I actu	272
<i>N. F. Negrutiu</i> : Nóptea din urma a postului la musulmani	184
<i>Alesandru Onaciu</i> : Aurelia, nov. or.	458
<i>Ponson du Terrail</i> : Amoru si dincolo de mor- mentu, trad. de N. F. Negrutiu	56
<i>I. Popu</i> : Dupa dtece ani, nov. or.	195
<i>Ioanu Romanu</i> : Frumós'a si infricosiatulu, nara- tiune francesa	546
<i>I. S. Selagianu</i> : Impressiuni de caletoria	338
<i>Maria Schwarz</i> : Elu trabae se se insóre, novela svedica, trad. de N. F. Negrutiu	367
<i>Ivan Turgeneff</i> : Primulu amoru, naratiune rusés- ca, trad. de Vasiliu Budescu	234
<i>Arnoldu Vértessy</i> : Cas'a contelui Stef. Bethlen, naratiune magiara, trad. de Ios. Popescu	152
<i>Iosifu Vulcanu</i> : Cuiu cu cuiu, proverbu orig. in I actu	396

	Pagin'a.
<i>Fara subsemnare</i> : O invitatiune la prandiu . . .	583
In suplementu in cóle separate:	
<i>Adrien Gabrielly</i> : De unde nu este rentórcere, romanu in I tomu, trad. de Titu Budu	
<i>Iosifu Vulcanu</i> : „Novele“, dóue tomuri.	

VIII.

Ilustratiuni cu te

1. Lupta cu mórtea	4
2. Romani din Bucovina	8
3. Pórt'a de frunte a forteretiei de Alba-Iulia si prinsóri'a lui Horia	13
4. Inmormentare in Venetia	17
5. Lupta cu unu sierpe negru	26
6. Canii din Camciatca	29
7. Catedral'a din Florentia	37
8. Vigelia sub clim'a tropica	41
9. Cea din urma eruptiune a Vesuviului	255

IX.

Istoria, geografia, archeologia, mitologia si istoria naturala.

<i>L. V. Buvianu</i> : Scaunulu Sabesiu si popórtulu seu	354
Regin'a floriloru	472
<i>I. B. Boscou</i> : Flora din'a floriloru	590
<i>Aronu Craioncu</i> : Luptele lui Iancu	479
<i>Marcu Emilianu</i> : Istori'a Serbiei	448
<i>Elisa Fetu</i> : Florile	603
<i>A. Iulianu</i> : In dominec'a floriloru	169
<i>At. M. Marienescu</i> : Dania, Davia, Dacia	49
„ Pricolicii	116
„ Bab'a Dochia si babele	366
„ Vinalia rustica	450
„ Famili'a lui Traianu imperatulu	498
<i>Adelina Olteanu</i> : Micu atlasu geograficu	126
<i>A. Papu Ilarianu</i> : Reflexiuni la art. dlui Craioncu, intitulatu: „Luptele lui Iancu	482
<i>Iuliu Pedervani</i> : Femei'a in istoria, trad. de N. F. Negrutiu	145
<i>Gavrilu Popu</i> : Georgiu Miksa despre originea Romaniloru si starea loru civila	280
<i>I. S. Selagianu</i> : Coriolanu	579
<i>G. Traita</i> : [Cafesaua]	508
<i>V. A. Urechia</i> : Femei'a romana, dupa istoria si poesia	311
<i>Iosifu Vulcanu</i> : Schitie din istori'a teatrului	217
„ Ruinele unui quadriburg romanu	386
„ Scrieri despre rescól'a lui Horia	522
<i>Fara subsemnare</i> :	
„ Avramu Iancu si adunárilu din Blasiu	493
„ Mormoni si mormóne	580

X.

Salonu.

Pagin'a.

<i>A. B.</i> : Conversare cu cetitóriele, (Bucuresci) . . .	594
<i>Augusta</i> : Saltulu ideiloru	44
<i>Const. Constantinescu</i> : Conversare (Paris)	572
<i>I. C. Dragescu</i> : Scrieri din Italia	464
„ Epistole catra o dama romana	523
<i>Marcu Emilianu</i> : Articoli de picanteria	166
„ Femeile si florile	202
<i>Emiliu</i> : Conversare (Bucuresci)	332
<i>S. Graminiu</i> : Taine din unu portfoiu aflu	82
<i>Catarina Grundling</i> : Damele la universitatea din Zürich, trad. de D. O. Olinescu	154
„ L.: Conversare (Londra)	308
„ M.: Despre óuele rosie	190
<i>Mabinu Patitia</i> : Tárziu de fete la Gaina	94
<i>Traianu Pomesan</i> : Primulu balu romanescu in via	8
„ „ Conversare Ischl, Venetia	416. 511
<i>Profetulu vesnu</i> : Conversare	142
<i>Iosifu Vulcanu</i> :	473. 224 320. 380. 404. 560. 584. 606. 615.
„ Din óele Belugianu	428
„ Avramu Iancu	440
„ Inmormentarea lui Avramu Iancu	452
„ Picaturi	586
<i>Fara subsemnare</i> :	
„ Cugetárilu tineru a	58
„ supra maru	58
„ Balulu romanescu	58
„ Articoli de picanteria	58
„ Primulu balu romanescu in via	58
„ Recoritórie in caniculu	368

XI.

Societáti de cultura.

1. Convocarea si programa adunárilu de la Satu-mare a Societátilu pentru fondu de teatru	121
2. Adunarea din Satu-mare a societátilu pentru teatru	205
3. Societatea romana din Bucovina	344
4. Adunarea Asociatiunii Transilvane la Sabesiu	392
5. Societatea academica romana	417
6. Convocarea si program'a adunárilu de la Timisióra a Societátilu pentru fondu de teatru	500. 503
7. Actele adunárilu de la Timisióra a societátilu pentru teatru	534. 548

XII.

Felurite.

Afara de aceste in mai multi numeri: glume si nu pré, bombóne, menuntiusiuri istorice, noutáti despre moda, sciri din viéti'a sociala-artistica-literaria din tíera si din strainetate, notitie de folosu, felurite, gáiciture de totu felulu, si altele.

Pesta 2/14 januaru.

Va sst dominec'a. | Redact. : strad'a arborelui verde nr. 40.

Nr. 1.

Anulu VIII, — 1872

Pretiuu pe anu 10 fl., pentru Roman'i'a 2 galbeni.

Vasiliu Maniu.

Arare-ori se intempla aceea, ca cine-va ducendu o viétia fórte retrasa, si — asié dîcendu — departe de sgomotulu vietiei publice, retrasu in cerculu strinsu familiarin, — totu-si sê atraga atentiunea publiculu celu mare, care aflandu pe aceste raritati in laborios'a loru singuretate, cu o indoita afectiune si fragedîme li aduce tributulu seu de recunoscintia si admiratiune.

Dar acést'a este caracteristic'a talenteloru adeverate, ca mai totu-de-una se retragu in singuretate, pentru a desvoltá o activitate energica, si pucinu li pésa de evenimentele mari si mici ale dilei, apoi cu atât'a mai

pucina voia si placere potu avé pentru ca sê participe la miscârile tunultuóse ale vietiei publice.

Vasiliu Maniu.

O astu-felu de raritate intr'adeveru de talentu si de caracteru este si barbatulu, a caruia biografia ne nisuiuu asta data a o face cunoscuta onorabilulu publicu ceutoriu, intru câtu ni-a fostu cu potintia a aduná unele date mai principale de la contimpuranii amici si cunoscuti ai dinsului, câ-ci de comunu e cunoscuta modesti'a peste mesura a celoru mai ilustrii barbati ai nostri, cari sunt pré avari in comunicarea datelor mai esacte din laborios'a loru viétia, si de

aceea nimica nu e mai greu, decât scrierea unei biografii exacte a veri-unuia din acești distinși și pre modesti barbati naționali.

Vasiliu Maniu, carele acuma de unu timpu cam îndelungatu vietuiesce în capital'a României, fu nascutu la an. 1824 dec. 18 în Lugosiu, unde tata-seu Alesandru Maniu se bucurá de o reputatiune distinsa ca unulu dintre cei mai de frunte comercianti romani.

Tinerulu Vasiliu a primitu instructiunea elementaria de la renumitul docinte romanu Miescu, care si pana în diu'a de asta-di traiesce în pi'a memoria a invetiaceiloru sei; dupa acés-t'a studiandu scól'a normala germana în Caransebesiu, studiile gimnasiale le-a facutu în institutule din Lugosiu, Aradu și Timisióra.

Dupa finirea studiiloru gimnasiale, pentru studiarea filosofiei și a drepturiloru s'a dusu la Pesta, unde împreuna cu — mai tardu escelintii barbati naționali — Patriciu, Bojinea și alti colegi ai sei, a formatu o societate literaria a tinerimei romane, care naturalminte a contribuitu fórte multu la desceptarea și conservarea spiritului naționalu în pepturile tinerimei espuse strainismului apesatoriu, și la care societate Vas. Maniu a desvoltatu o activitate escelinte.

Absolvindu apoi drepturile, la an. 1847 a trecut în Români'a, respective în Munteni'a de atunci, la — Bucuresci, unde chiar se aretau presemnele redesceptării naționale, la care a contribuitu cu tóta ardórea tineretieloru, și în scurtu timpu a scrisu prim'a drama romana originala în 3 acte sub titlulu „Amelia“, care a fostu jocata pe timpulu acela cu multu succesu.

A luat parte activa la miscările politice-naționale din an. 1848, cari au desceptatu tóte spiritele romane, cari mai alesu în capital'a României se concentrasera pentru o energica actiune pentru emanciparea poporului romanu de sub tutel'a boerismului și de intrigele strai niloru; acésa actiune a trebuitu ca sê se suspinda în curendu, câ-ci mai tardu intrandu muscalii 'n tíera, militarismulu nordului suprimá tóta actiunea naționala și inaugurandu o era de celu mai infernalu absolutismu, Vas. Maniu împreuna cu Maiorescu, Aronu, Papiu și ceialalti barbati devotati causei naționale, au fostu proscrisi de pe teritorinlu Moldo-României.

În urmarea acestei proscriptiuni trecêndu elu în Transilvani'a, acolo fu chiamatu de a-si dá concursulu seu lucrandu cu devotamentu pe langa „Comitetulu de aperiare“ din Sibíu, care

— precum de comunu se scie — erá în fruntea ceteloru conduse de tribunii romani sub comand'a marelui patriotu — Iancu. În curendu înse fu tramisu de acestu comitetu spre a ocupá postul de notariu districtualu la municipiulu de Fagarasiu, care postu onorificu l'a ținutu cu demnitate pana la restauratiune, candu se retrase din Transilvani'a spre a trece la locul nascerii sale în Carasiu, unde în restimpu de mai multi ani a ocupatu diferite functiuni administrative.

La an. 1852 s'a casatoritu cu amabil'a sa socia, care într'adeveru e angerulu padtóriu alu seu și alu familiei sale, în care si-afla deplin'a sa fericire.

Într'aceste pe langa multu obositóriele agende ale oficiului, dinsulu adese-ori scriea diferiti articoli prin diariile nóstre naționale, dar mai multu atrase atentiunea publicului romanu prin renumit'a sa disputa cu protopopulu Meletiu Dregheciu, în privinti'a limbei și originei Romaniloru.

Acésa disputa energica, care la totu casulu póte fi privita ca unu mare evenimentu literariu, l'a îndemnatu ca sê scrie unu opu mai voluminosu în privinti'a cestii sulevate, și asié s'a realizatu în curendu pretiosulu seu opu: „Istoria critica despre originea Romaniloru“ în 3 tomuri.

La an. 1858 a trecut éra-si în Români'a, unde sê si asiediá cu famili'a sa, și în curendu deveni unulu dintre cei mai distinși advocati ai capitalei, de-óre-ce atátu în privinti'a talentului, câtu și a consciintiosității cu care e deprinsu a tratá causele clientiloru sei, pucini potu rivalisá cu dinsulu; cu tóte aceste pre-arare-ori se presinta naintea tribunaleloru, de-óre-ce numai cause mai mari și de vre-o importantia mai rara primesce pentru a o pledá, și acea cauza ce o primesce elu, de siguru e castigata, câ-ci pentru cauza nejusta nici candu nu-si aredica vócea sa.

Pe langa agendele sale advocatiale fórte multu se ocupa cu diuaristic'a nóstra politica-naționala, și asié neintreruptu a publicatu și mereu totu publica articoli interesanti prin diariile: „Romanulu“, „Trompet'a“, „Baciumulu“ și „Column'a lui Traianu“, tractandu mai cu deosebire despre situatiunea politica a Romaniloru din Transilvani'a și Banatu. Dar mai multu a atrasu atentiunea publicului romanu și a diuaristiceei europene chiar prin faimós'a sa brosiura despre Gintea latina, pentru care a primitu combateri aspre din partea neamiciloru, și salutárele cele mai calduróse din

partea amicilor sinceri ai -- panlatinismului amenintiatu de barbari'a pangermanismului.

Atât'a amu potutu însemná asta di din activitatea acestui barbatu, care de presinte se afla inca in deplin'a putere a vietiei sale, si asié sperâmu, câ de aci incolo va sê lucre si mai multu pentru promovarea intereselor nós-tre natiunale, de aceea o biografia esacta numai posteritatea i va poté face dupa adeveratulu seu merit.

Din departare.

De candu in departare, copila adorata,
Eu singuru ratecescu,
A mele june doruri in vietí'a-mi intristata
La tine se 'ntrunescu.

De-atuncia candu descinde la noi morós'a nópte,
In lacrimi m'a aflatu ;
Me mangaiu tramitiendu-ti p'a ei doióse síópte
Unu dulce sarutatu.

De-atunci si auror'a in plangeri si veghiare
Eternu m'a salutatu ;
Prin ea impartesindu-ti o scumpa salutare,
Me simtiu mai usioratu.

A mele triste plangeri departe 'n tieri straine
Invanu voru resuná,
Dar solulu armoniei portandu-le la tine,
Copila, te-'oru miscá.

De geme iérn'a ventulu, de urla canii tare
Si selbele suspinu,
De blastema seraculu sgulitu langa o diare :
Toti plangu alu meu destinu.

Si 'n anim'a mea juna e iérna ne'mpacata
Si fara de finitu,
Si 'n ea furtun'a geme, dorerea ca turbata
Cum urla de cumplitu.

Precum in primavéra detuna ceriulu, plange,
Si fulgerii lovescu :
Asié anim'a-mi striga si pieptulu mi se frange,
Blastemuri eu rostescu.

Precum se usca vér'a campi'a in florita,
Candu ceriulu s'a-impetritu ;
Asié se vestediesce junéti'a-mi osandita,
De candu ne-amu despartitu.

O lacrima consacra-mi, d'aici in alta lume
Candu eu voiu emigrá ;
Unu locu in ceriu gati-voiu, chiamá-voiu scumpu-ti nume,
Cu doru te-oiu asceptá.

I. C. Dragescu.

Nu o mai iubescu.

— Novela originala. —

(Amicului meu Traianu Popescu.)

A iubi e frumosu si e sublimu.
Dar a iubi, si-a fi *fericitu*, e si mai frumosu, e si mai sublimu!...

Noi toti iubimu.

Dar óre suntemu toti si fericiti?...

Ba, trebuie sê respundemu.

Ba, pentru câ a iubi, si-a fi *fericitu*, însemnéza a-ti castigá rajulu pe acestu pamentu!

Si-apoi, noi toti, avemu numai raiu pe pamentu?...

Ba, respundemu si mai firmu.

Ba, pentru câ déca privimu in giurulu nostru, vedemu milióne de fecie triste, audímu milióne de suspine adenci, si abié, ici-colo, câte unulu numai, ni dîce: amorulu m'a *fericitu*, amorulu mi-a castigatu unu raiu pe pamentu!...

Da, fericirea amorului e fericirea cea mai rara din lumea acést'a!

A iubi, si-a te fericí prin iubire, e lucrulu celu mai greu de pe pamentu!

— Dar, pentru ca sê iubimu si noi, pentru ca sê fimu si noi fericiti, ce sê facemu? — me intrebati acum dvóstre.

E bine, sê vi respundu.

Mai nainte inse, trebuie sê vi revocu in memoria cuvintele Domnului Cristosu, care ni dîce :

„Fericiti sunt cei ce voru suferí pentru mine, câ aceia voru ajunge in imperatí'a ceriului!“

Si-acum vi dîcu si eu :

Fericiti sunt cei ce au suferitu in amoru, câ numai aceia sciu ce e fericirea amorului, câ numai aceia sciu, cum se póte castigá prin amoru rajulu pe acestu pamentu!

Sciu, câ nu vi place respunsulu, câ-ci nu voiti a suferí mai antâiu, si-apoi sê fiti fericiti!

Si aveti dreptu.

Dar nici eu nu am voitu sê vi dîcu, ca sê suferiti si-apoi sê fiti fericiti. Eu numai aceea

BCU Cluj - Babeş-Bolyai University Library Cluj

Romani din Bucovin'a.

am voitu sê vi dîcu: Veniti cu mine, la unulu care a suferitu in amoru, care scie ce e fericirea amorului, care scie cum se procura prin amoru raiulu pe acestu pamentu, si sê-lu ro-gâmu pe acest'a, sê ni spuna suferintiele sale, ca sê nu mai trecemu si noi prin ele, si ca, fara de a suferi si noi, sê fimu fericiti in amoru!...

Si éca, amu aflatu pe acelu omu, din a carui suferintie potemu invetiá acésta maiestría dorita.

Dinsulu e acum betranu caruntu si cuple-sftu de suferintiele multe, si acusi si-va inchide ochii sei pentru eternu.

Sê alergâmu dar la dinsulu, ca sê nu in-tardiâmu.

Sê lu-ascultâmu!

I.

Presimtiulu.

Nu departe de Clusiu, pe o vale frumósa si estinsa, incinsa ca de o cununa de unu sîru nentruptu de dealuri si paduri romantice, zace unu orasielu micutiu si neinsemnatu.

Ca tóte orasiielele Transilvaniei, si acest'a e simplu si seracutiu.

Dar aflâmu in elu unu punctu, in care e concentrata frumseti'a cea mai rara, si averea cea mai imbelsiugata. Acestu punctu stralucesce cu atát'a mai tare, cu câtu in giurulu lui domnesce miseri'a cea mai mare. Acestu punctu ti-pare unu paradisu de placeri, ér giurulu lui unu locu de suferintie. Si acestu punctu atragatoriu, erá vill'a de vérá a baronului Franciscu I*.

In orasielulu acest'a erá tata-meu preotu.

Dinsulu, ca mai toti preotii romani, erá seracu, dar erá omu fórte de omenía.

— Dragulu meu, — mi-dícea mama-mea, netediendu-mi perulu meu subtíre ca metas'a — numai aceea dorescu de la Ddieu, sê fi omu asié de bunu si asié de omenía, ca tata-teu!

Atunci abié eram de 11 ani. Dar mi-aducu fórte bine a minte de cuvintele aceste. Si intr'adeveru, tata-meu si erá unu omu bunu si de omenía. Dinsulu asié iubiá de tare pe mama-mea, incátu, déca ei numai ce-va i lipsea, erá neliniscitu, nu si-aflá loculu sub picíore, si-alergá la dins'a, si ea trebuia sê-i rida, sê-si faca voia buna, sê-i jóre, câ nu i lipsesce nimicu, ca lui sê-i tréca de superare. Traiau iu-bindu-se ca doi porumbi.

Ei se iubiau ferbinte unulu pe altulu, dar ei amendoi me iubiau pe mine, care eram bu-

curi'a loru, cu dragoste si mai mare, ei me iubiau preste mesura, câ-ci me aveau numai pe mine.

Traiamu asié in iubire. Tat'a ni castigá pana de tóte dílele, mam'a se ingrigea de lucrurile casei, traiam cam seracesce, dar traiam in iubire, si nici candu nu simtieamu lipsa de nimicu.

Intr'o joia, de catra séra, vení tata-meu a casa mai voiosu ca de alta-data.

— Trebuie câ aduci o scire buna! — lu-intimpiná mama-mea, sarindu inaintea lui.

— Ai gâcitu, scump'a mea, — respunse dinsulu, sarutandu-o dulce.

— Sê audímu, sê audímu!

— Dar mai antâiu mira-te!

— La n'aiba, mai nainte sê me miru?

— Da, pentru câ nici nu ti-o poti intipuí.

— E bine, me miru dara, sê te audu! — díse mam'a suridiendu.

— Intipuieti! Mari'a Sa dlu baronu ne-a chiamatu pe duminec'a ce vine la prandiu!

— Auleo dómne, ne-a chiamatu la prandiu?

— Da.

— Mei, tu vrei sê faci o gluma cû mine, dar ti-spunu inainte, câ acést'a nu ti-o iertu, — díse mam'a amenintiandu-lu dragalasiu.

— Ti-spunu sinceru, drag'a mea, câ e asié.

— D'apoi, — observá acum mam'a — te va fi chiamatu numai pe tine. Pe mine de ce sê me chame?

— Ba si pe tine.

Mam'a-mea inholbá atunci ochii mari, si dupa o pausa scurta de surprinderea acést'a neasceptata, intrebá apoi cu confusiune:

— Spune-mi acum dar, ce haina sê iau pe mine domineca, câ-ci aceia-su domni mari?

— Care o ai mai frumósa. Buna va fi. Sciu ei dóra, câ noi suntemu ómeni seracuti.

— Voiu luá cea de peru negru, ce díci?...

— Care o vrei. Acea e tréb'a ta, eu nu me mestecu...

Pana ací eu ascultai cû atentiune pe parintii mei. Acum inse me apropiai de tata-meu.

— Tata draga, — lu-intrerupsei — d'apoi, déca voi domineca veti prandí acolo, spune-mi, eu cu cine voiu prandí?

Tata-meu surise cu dragu, si luandu-me in bratie, me sarutá ferbinte.

— Dragulu meu, — mi-díse apoi — nu fi ingrigitu, câ-ci nici de tine nu a uitatu baronulu. A dísu sê te ducemu si pe tine, ca sê nu-ti fia uritu singuru, si ca sê-ti petreci cu

Ana. Oh! vei vedé ce copilitia frumósa si mandra e aceea, si câtu de bine ti-vei petrece cu ea!...

Mam'a intrerupse pe tata-meu, pe care luascultam acum mai cu dragu, mai cu bucuria ca mai nainte, si ni dîse:

— Sê mergemu acum, dragii mei, la cina, câ-ci mės'a e intinsa de multu.

Si noi plecaramu apoi la mės'a si ne puse-ramu la cina.

Eu nu sciu, dar asta-data nu simtieam atât'a apetitu ca de alte-ori. Eu acum nu cugetam atât'a la mancare, câ-ci nu mi-au trecut din capu, ci mi-treceau in continuu prin minte cuvintele tatalui meu:

„— Oh, vei vedé ce copilitia frumósa si mandra e aceea, si câtu de bine ti-vei petrece cu ea!“

Eu me totu incercam a-mi face intipuire, câ Ana câtu e de frumósa si câtu e de mandra, si, mi-dîceam cugetandu, ea trebuie câ e fôrte frumósa si câ e fôrte mandra, déca si tat'a dîce câ e frumósa si mandra. Si mi-dîceam mai de parte cu bucuria, tat'a a dîsu, câ eu mi-voiu petrece fôrte bine cu copiliti'a acést'a fôrte frumósa si fôrte mandra! Ce placutu mi-a fi domineca, mi-mai dîsei, candu mi-voiu petrece cu o copilitia atâtu de frumósa si atâtu de mandra!... Mancarea mi-stá neatinsa in teiariu, câ-ci mi-mai placea sê cugetu la Ana si la dominec'a venitória, si simtieam, câ par câ nescce simtieminte dragi si dulci mi-miscau mai rapede sangele meu candu meditam despre petrecerea mea cu o copilitia atâtu de frumósa si mandra!...

— Nevestutia draga, — audîi intr'unu tîmpu pe tat'a — uita-te numai la Iuliu, elu nu mananca nimicu. Óre nu-i lipsesce ceva?

— Iulie draga, ti-e reu dóra? — me intrebà mam'a cu ingrigire, intorcêndu-se catra mine.

— Ba, mie nu mi-e nimica. Eu mancu, — i respunsei intrerupendu-mi meditârile mele placute, si incependu a mancá.

Inse nu trecura dóue secunde, si mie mi-plesni rapede prin minte, câ eu despre aceea inca nu am cugetatu, câ cu ce jocuri mi-voiu petrece cu Ana atâtu de frumósa si mandra?... Acum incepui a meditá despre tóte jocurile care le sciu...

— Ti-spunu draga, — me conturbà ér tat'a, graindu catra mam'a — câ lui Iulie trebuie câ-i lipsesce ce-va!

— Iulie draga, — me provocà mam'a si

mai ingrigita — spune-mi mie, déca te dóre ce-va?

— Ce sê me dóra, nu me dóre nimicu! — i respunsei cam necasitu câ nu-mi dá pace sê cugetu la jocurile mele, si implantai furcuti'a in carne si luai cutítulu ca sê-o taiu.

Óre, me intrebai apoi cu furcuti'a si cu cutítulu in mana, bine ar fi de ne-amu jocá noi de a „ascunsulu“, séu... séu de a „bâc'a-'n-usia“, séu...

Si-ací me intorsei apoi rapede catra tat'a intrebându-lu:

— Tata draga! Ce jocuri mai scíi afara de „ascuns'a“ si „bâc'a-'n-usia“...

— Dar tu la jocuri cugeti, de nu vrei sê manci? — me intrebà tat'a rídiendu cu placere...

— Lasa tu acum jocurile, — mi-dîse dupa elu mam'a mea privindu-me cu bucuria câ numai acest'a mi-e baiulu — si manca, dragulu meu, câ-ci acusi ne scolâmu de la mės'a!

— Dar, me intrebà apoi curiosu tata-meu — de ce vrei sê scíi tu acum jocurile acele?

— Ca sê-mi potu petrece bine domineca cu Ana cea frumósa si mandra! — i respunsei cu o sinceritate naiva de copilu.

Si tat'a si mam'a erupsera acum intr'unu risu lungu de placere.

— Ei mai dî ceva, draga — observà tat'a in risulu seu mamei — apoi sê nu se întórca lumea, candu si copilasii si-lasa mancarea, si cugeta ca sê-si petréca bine cu Anutiele frumóse si mandre?!

— Numai paguba, — observà si mam'a rídiendu — câ Anutia aceea nu e de elu!

Si-apoi mam'a ér se intórse catra mine.

— Nu flamendî tu pentru aceea, — mi-dîse apoi sarutandu-mi fruntea cu iubire, — lasa, câ pentru aceea ti-vei petrece tu domineca destulu de bine, câ-ci ea va scíi jocuri mai multe, chiar ca si tata-teu!

Cuvintele din urma a mamei me scósera din ingrigirea câ nu-mi voiu petrece domineca cu ea bine. Déca scie ea mai multe jocuri ca tata-meu, me asigurai cu bucuria, atunci trebuie câ ne vomu petrece bine!

Si eu, acum mai liniscitu, incepui abié a mancá.

Candu ne scolaramu de la mės'a, mam'a me conduse si me culcà in patulu meu.

(Va urmá.)

Mihaiu Cirlea.

S A L O N U :

Prin mórte la viétiá!

— Unu cuventu la anulu nou. —

Dupa ce acum mi-a fostu venitu ide'a acést'a, care mi-ieu libertate a-o manifestá mai la vale, am cugetatu indata si la aceea, cá óre ce titlu i-asiu poté dá, care sê corespunda mai bine sujetului despre care tratediu? si asié spontaneu m'am opritu la cuvintele aceste din frunte: „Prin mórte la viéti'a!“ la care titlu inse in momentulu primu nu voiam sê remanu, parendu-mi-se — fiindu contra legiloru naturei — in cátu-va escentricu, pentru cá natur'a dictédia: prin viétiá la mórte, ér nu: prin mórte la viétiá; dar in fine totu-si am vediutu, cá la acestu objectu, care in sine inca dóra va paré ceva escentricu, chiar acestu titlu e mai la loculú seu.

Prin cuventulu premisu *idea* inse sê nu fia onor. publicu sedusu a crede, cá dóra aceea ce voiescu sê dícu ar fi o idea nóua. Nu, cá-ci acésta idea pe langa tóta escentricitatea ei, fiindu realisabila, existe deja in praesa; chiar si despre acomodabilitatea ei inca avemu unu esemplu. Astu-feliu tendinti'a mea se estinde numai intr'acolo, a aretá modulu cum sê se imiteze acésta de Romani! Nainte inse d'a intrá in adeveratulu objectu, fia-mi permisú a promite inca câte-va cuvinte relative la acést'a.

Cultur'a, despre a carei sensu mai estinsu, ne apartinendu de tem'a mea presinte, nu voiu vorbí, a fostu si va fi devis'a popóreloru, dreptu arm'a cea mai puternica, pentru d'a poté existe in lume — libere!

Cá poporulu romanu inca a avutu si are acésta devisa, documenta existinti'a lui!

Dar acum candu popórele cealalte mai favorite de sórte, sunt multu mai inaintate in cultura decâtu poporulu romanu, lui nu-i e mai multu de ajunsu a avé numai acea cultura, care e necesaria pentru d'a poté existe in lume ca poporu liberu, ci cultur'a-i trebe sê fia in acél'a-si gradu cu aceea a popóreloru conlocuitorie, si apoi pe langa acést'a trebe sê fia cultura nationala!

Romanului inse pentru acésta, precum se vede din esperantia, i trebuescu unu feliu de scóle, prin cari numai apoi cu poteri unite si facéndu pasi gigantici va poté ajunge la acestu gradu de cultura, la care alte popóre sunt deja!

Despre necesitatea incontestabila a acestu feliu de scóle dara, cari se numescu corespundietórie scóplui: Academi'a romana de drepturi si Teatrulu natiunálu romanu, destinate pentru cultur'a natiunala a poporului romanu de dincóce de Carpati; convinsi fiindu cáti-va barbati distinsi ai natiunii romane, au si facutu inifiativ'a pentru infiintierea lorú, adresandu catra natiune apele, cu frontispiciulu de: Sê infiintiámu academia romana de drepturi si Sê fondámu teatru natiunálu romanu de dincóce de Carpati!

Aceste apele de la a caroru realizare depinde viitorulu Romaniloru, s'au si primitu de natiune cu cele mai viue aplause; dar vai! printr'insele s'au descoperitu si unu altu defectu, care pare a fi de mai mare

ponderositate de cátu acél'a, cá Romanulu nu are cultura natiunala de ajunsu; si acelu defectu e, cá natiunea romana n'are nici midilócele necesarie pentru d'a-si poté infiintiá aceste scóle, prin cari sê póta ajunge la acelu gradu de cultura natiunala, de care are trebuintia.

Si acest'a e unu tristu adeveru!

Astufeliu neajunsurile prin cari e periclitata starea Romanului sunt duple; si-apoi au existatu casuri, cá barbati geniali cu sciintia si cultura mare, au peritu de fóme pe sub garduri, cá-ci sórtea lorú vitréga nu li a permisú pe langa tóta genialitatea lorú, a-si cascigá nici macaru pana de tóte dílele, prin care sê-si fia potutu sustiené viéti'a. Mai departe vedemu cum pieré o natiune cu midilóce materiale abundante, din caus'a inse cá n'are cultura natiunala, amalgamandu-se in alte popóre a lumii; s. e. ca ovreii (mai cu séma in Francia si Englitera.) Dinsii ca poporu existu inca, pecandu ca natiune de multu nu mai suntú!

Cum dar va poté existe Romanulu, care cultura natiunala nu are de ajunsu, ér midilóce materiale, prin cari ar poté ajunge la acésta — de feliu nu?!..?

De la acei ce au, cari parte aru fi si deobligati a dá Romanului ajutoriu, cá-ci cu dinsii egalú au intimpinatu prin secli valurile sortii, in patri'a comuna, dinsulu a cerutu, dar nu a capetatu, si asié romane totu-si constrinsu, pe langa tóta neaverea lui, din propriele-i poteri a-si infiintiá aceste scóle, de la cari depinde cultur'a si prin ast'a existinti'a lui nationala in viitoriu!

S'au si inceputu indata mai multe felii de contribuiri, dar prin rezultatulu acestora, dorere! si speranti'a mai se stinge!

Cu tóte aceste inse Romanulu nu desperéza; Romanului nu-i e frica de perire, pentru cá e scrisu, cá Romanu 'n veci nu pieré!

Infiintiarea acestoru scóle apoi e si astufeliu de intreprindere, care nu se póte realisá in 2—3 ani, nici in 10 ani, ci la care se recere celu pucinu o jumetate de viétiá omenésca. Nici cá sunt aceste destinate pentru sustienerea vietii scurte natiunale a generatiunii presinte, ci pentru viéti'a cea lunga a natiunii.

Generatiunea presinte de si tinde in viétiá pentru infiintiarea acestora, totu-si va mori 'nainte d'a le vedé realizate. Cum asié dar amú poté contribuí spre infiintiarea acestoru scóle si prin mórtea nóstra, adeca: cum aru poté ajunge aceste chiaru „prin mórtea nóstra la viétiá?“ ca astufeliu celu pucinu sê descindemu in momentu cu deplin'a convingere, cá aceste, precum e de sigura mórtea nóstra, asié de siguru — se voru infiintiá, si inca cladite pe cadavrele nóstre!..

Inercarea mea presinte, dupa cum se vede si din titlu, se concentréza, chiar in deslegarea acestei probleme. Dreptu introducere la deslegarea mea éta numele unui institutu, prin a carui ajutoriu a-siu esecutá acésta dorintia.

Acelu institutu pórtá numele de: „Institutu pentru asecuratiune de viétiá.“

Numirea acést'a, esplicandu-ni-o strictu, ad literam, (precum crede si tieranulu,) ar insemná atát'a, cá prin institutul cu acést'a numire se póte asecurá viéti'a in contra mortii, ce inse fisice scimu cá e imposibilu. Insemnatatea acestui institutu e cu totulu alt'a, care fiindu on. publicu pré bine cunoscuta, nici cá e necesariu a o descrie mai pe largu aici, cu tóte cá in casulu presinte, aplicandu activitatea acestui institutu, chiar prim'a insemnate a numirii remane cea adeverata!

Acestu institutu, da! sê ni servésca pentru asecuratiune de viéti'a in contra mortii; dar de viéti'a nationala! prin mórtea nóstra, inse se intielege **fiacá!**

Pentru cá precum ne asecurámu la acestu feliu de institutu pe óre-care capitalu, care sê se solvésca dupa mórtea nóstra — s. e. ca parinte de familia, directe copíloru séu nepotiloru nostri, in lipsa de alta avere; chiar asié ne potemu asecurá in favorulu copíloru séu nepotiloru nostri pe langa acésta asecurare, pentru bunastarea loru materiala, si indirecte; adeca pe numele acestoru scóle de cultura nationala, prin cari le asecurámu totu-d'odata si viéti'a — nationala — eterna! Implinindu-ni astu-feliu detorinti'a si ca parinte de familia si ca fiu alu natiunii!

Cá acésta e posibilu, documenta cu deosebire unu grandiosu esemplu, acea asecuratiune de viéti'a, numai — „pentru natiune“, de dieci de mii de florini, pe care inse noi, nepermitendu-ni midilócele — de si nu-lu potemu imítá — dar „urmámu celu pucinu esemplulu acelu baietu — dupa cum díce A. Bujoru — „care neavendu corale, aduce o cununa de floricele la chipulu maicei Domnului.“

Fia-care dupa starea sa materiala, sê asigure la óre care institutu de feliulu acesta, de la 1000 fl. incependu pana la 5 séu 10,000, si sê-si tramita politi'a la comitetulu respectivu pentru scólele aceste; solvindu pe fia-care anu — câtu traiesce — percente dupa 1000 fl. (conformu starei sanetátii si a etátii) circa 10—15 fl.

Asié dar, nu ni trebue alta, decátu — „vointia!“ pentru d'a poté ajunge: „Prin mórte la viéti'a!“

Traianu Popescu.

Premiula femeiloru romane.

In septeman'a trecuta primiramu urmatóriele contribuiuri:

Dsiór'a Lucretia Costa, Aradu . . . 2 fl.

„ Floria Pirtea, Luncavítia . . . 1 fl.

Suma 3 fl.

Acésta suma adausa la ceea din nr. trecutulu, 5 fl., sum'a totala de pan'acuma e 8 fl.

Redactiunea „Familiei.“

Curieriulu modei.

— Pesta 11 ianuariu. —

La compunerea unei toalete, tînt'a nóstra principalu trebue sê fia alegerea armoniósá a coloriloru. Colorile de séra trebue alese la lumin'a lampelor.

Pentru femei tinere sunt de recomandatú stofele usióre; chiar si déca voiescu a-si cumperá ce-va de

metasa, aceea sê fia numai taffetas, ér cea de faille sê remana pentru mame si femei mai inaintate.

Amestecarea taffetas-ului cu matorie volante devine din dí in dí mai multu in moda. De a supra ruche-uniloru si incretitureloru decoratiunile de fioncuri late sunt fórté frumóse. De a supra acestei decoratiuni de pantlice tunic'a de materia transparenta dovedesco unu gustu fórté elegantu.

Manusiele se facu si cu 6—8 bumbi (nasturi,) si acoperu mai jumetatea bratiului; éra bratiletele se acomodéza a supra manusieloru. Primuri séu ruche-uri nu se intrebuintéza la aceste manusie, — cá-ci ar stricá form'a frumósa a bratiului.

Pe ventrarie se pune unu lantiu micu, ca in jocu sê se póta acatiá de haina.

In baluri nu se pré pórtá papuci cu calcáiu naltu, si acei papuci sunt mai moderni, cari sunt de colóre corespundiátoria toaletei.

Slepurile in baluri nu sunt fórté lungi; toaletele de balu si in carnevalulu acest'a se voru decorá cu flori, inse la decorarea capului se voru intrebuintá numai pucine flori.

CE E NOU?

* * (Anu nou fericitu!) Cu acésta dorintia incepemu in anulu nou rubric'a acésta, dorindu sê potemu inregistrá intr'ins'a câtu mai multe sciri imbucuratórie pentru natiunea nóstra.

* * (Contribuire pentru teatrulu nationalu.) Inteliginti'a romana din Bocsia-montana, in Banatu, a datu in tómn'a anululu trecutulu o petrecere insocita de o represintatiune teatrala in folosulu teatrulu nationalu si alu academíei romane de drepturi. Venitululu curatu a fostu 246 fl., din care sum'a jumetate, adeca 123 fl. s'a si tramisu prin onorab. d. Ștefanu Antonescu, presiedintele comitetulu arangiatoriu, la redactorulu acestei foi, spre a se adauge la fondulu teatrulu. Onóre braviloru connationali, cari si-pricepu atátu de bine missiunea loru!

* * (O scena infricosiata) avù locu intr'un'a din dílele trecute in Pesta. In strad'a academíei, din alu patrale etagiu alu casei lui Ganz o femeia nebuna a voitu sê sara josu. In momentulu inse, in care dins'a voi sê-si realizeze intentiunea infiorátoria, candu ea deja se aplecá afara pe grathía, cele dóue copile alé sale, un'a de 12, alt'a de 14 ani, o apucara de picióre, si astu-felu ea atêrná in aeru, cu capulu in josu. Copilele tîvliau, mam'a voiá a-si desface piciórele din manile loru. Acésta scena grozava durá vr'o cinci minute. Ajutoriulu sosi in momentulu supremu, candu copilele abié o mai potura tiené de oboséla. Nefericit'a e soci'a unui negutiatoriu, si in nebun'a sa repentina se decise la acésta sinucidere cumplita.

Δ (Recrutarea) in anulu acest'a, precum se afirma, din caus'a drumuriloru rele se va tiené numai in lun'a lui aprile.

* * (Reuniunea lucratoriloru din Buda-vechia) a decisu sê deie in decursulu carnevalulu unu balu, si sê róge pe soci'a ministrulu Szlávy a primí rolulu de patrón'a balulu. Pentru a o invitá s'a si esmisu de catra reuniune o deputatiune, care fu primita cu multa afabilitate. „Inse implinirea rogárii dvóstre, incheiá ministrulu, are o pedeca: eu nu am — miere!“ Efectulu se póte intipuí, dar a se descrie nu.

△ (*Contele Andrásy*) fu alesu de vice-presiedintele expositiunii universale de Viena.

△ (*Gerulu rapede*) si neacceptatu a causatu multa dauna societătiloru de navigatiune pe Dunare. Asié se scrie din Dunaföldvár, că unu vaporu de caletori alu primei societăți de nâi cu vaporu a remasu inghiatiatu in mijloculu apei. Societatea de Jaurinu asemene are aice inghiatate, trei vapóre, incarcate cu 20,000 de mâji de grâu. Er la Paks au remasu optu mii de mâji de sare.

** (*Se cauta proprietariulu unui degetu!*) Diuarulu „Nemere“ de la Brasiovu publica acea scire curioasa, că in comun'a Vidonbacu unu omu a observatu, că galitiile lui in tóta nóptea pieru. La ast'a descoperire ce sê fia cugetatu bietulu omu altu ce-va, decâtu câ vulpea le manca?! Intr'o séra dara omulu necasitu espuse o cursa de vulpi, ca sê prinda hotiulu. Deminēti'a apoi se uită la cursa. Dar ce mare i fu mirarea? In cursa elu gasi o bucata de degetu. Proprietariulu acestui degetu acuma se curentéza oficiosu.

** (*Lupta cu unu lupu.*) Nu este ce-va raritate mare, că Romanii dintre munti si paduri se lupta cu lupulu séu cu ursulu. Unu asemene casu se inregistreza si acuma de catra diuarie. Unu Romanu din Biharia caletorindu pe josu prin padurea de Lazuri, fu atacatu de unu lupu furiosu. Inse omulu nostru nu se spariă de felu, ci luă maciuc'a de pe spate, si asié mi-ti-lu batù, încâtu lupulu lungindu-se pe pamentu, capitulă numai decâtu.

‡ (*Unu talharu croatu*) a voitu sê ospeteze unu satu intregu, inse neavendu bani, s'a dusu la crismariulu si lu-scóse din crisma, apoi si-incepù ospetiulu. Dar ospetiulu acest'a i fu ultimulu, câ-ci intr'aceea crismariulu se duse in orasiulu vecinu, de unde trami-tiendu-se soldati, banditul fu prinsu.

‡ (*Fericiti Chioreni!*) Fostulu capitanu supremu magiaru alu Cetății-de-pétra fu absolvitu de la functiunea sa, si in loculu lui numitu unu altu magiaru, Földváry János.

** (*Venatori rei.*) Nesce domnisorii din Pesta in dfilele trecute se coborira pe ghiati'a Dunarei sub puntea de lantiuri, unde pe timpulu acest'a se afla multe ratie selbatice. Inse domnisorii nostri nefiindu pus-casi pré buni, in locu de ratie, impuscara o casa cu patru etagiuri de pe tiermure. Spre norocirea lor nu s'a intemplatu nici unu pericolu. Cu tóte aceste inse unu constabler i escortă la prefectulu politiei, unde apoi dinsi de siguru au platitu pretiulu — ratieloru.

△ (*Imperatés'a Elisabeta*) acuma petrece la Meran, unde a sositu in 29 decemvre, insocita numai de cinci-spre-diece persóne.

△ (*Bauernfeld*), fecundulu si placutulu scriitoriu de comedie alu germaniloru in 12 a serbatu a 70-ea aniversaria a nascerii sale. Dinsulu a scrisu 45 de piese, cari mai tóte se sustienura pe scena.

△ (*Bibliotec'a lui Fr. Halm*) s'a licitatu in ultimele dñe ale anului trecutulu la Viena. Tóte cartile s'au vendutu cu pretiuri duple, câ-ci amicii repausatului emulau a le platí câtu de scumpu. Óre amicii nefericitului nostru Bolintineanu cum si-au implinitu in privinti'a ast'a detorinti'a lor?

‡ (*Contele Gedeonu Ráday jun.*) renumitul comissariu regescu de la Segedinu, in dfilele aceste se va mută la Aradu. Prinsonierii asemene se voru transportă acolo.

‡ (*Intre Caransebesiu si Slatina*) diliginti'a dimpreuna cu pasagerii, fu gefuita de nesce hoti necunoscuti.

× (*Primulu balu de curte in Viena*) se tienù in 10 ianuariu, alu doile va fi peste dóue septemani.

× (*Unu cetatianu din Oradea-mare*) a tramisu 20 de cruceri unui lucratoriu, care i-a scapatu copil'a din ghiatia. Inse lucratoriulu i-a retransmisu banii cu acea observatiune, că inca dinsulu ar platí — de ar poté — pentru bucuri'a, ce a simtítu mantuindu din gur'a mortii o finta omenésca.

‡ (*Diet'a Ungariei*) a continuatu siedintiele in anulu nou la 9 ianuariu. In a dóu'a siedintia ministrulu presiedinte a propusu a se cumperá cas'a contelui Naco de la punte, spre a se transpune acolo camere'a represintantiloru si tabl'a magnatiloru. In privinti'a acest'a s'a esmisu o comisiune de 15 membrii. Se díce, că guvernulu va propune, ca periodulu de trei ani a dietei sê se urce la cinci.

‡ (*Siefulu statiunii Banitia*) din Transilvania a caletoritu dfilele trecute de totu iute la Segedinu. Dinsulu adeca pentr'aceea a caletoritu asié iute, câ-ci l'a escortatu contele Ráday, fiindu acusatulu cu o crima.

‡ (*Adjutantulu lui Cusa.*) In anii trecuti se po-tea vedé adese-ori pe stradele Pestei unu individu, care dícea, că dinsulu e adjutantulu lui Cusa. Acuma cetimu in foi, că acestu adjutantulu, care e unu secuicu si se chiama Boghati, la cercerea guvernului Romaniei fu prinsu la Brasiovu.

** (*Emanciparea femeiloru in diet'a Ungariei.*) Cetimu in diuariele din Pesta, că deputatul din stang'a estrema, Stefanu Majoros, va propune camerei unu proiectu de lege pentru emanciparea femeiloru. Ce interesanta are sê fia in siedinti'a aceea — galeri'a dameloru!

= (*Ministrulu Bittó*) — precum se díce — si-va dá dimissiunea câtu de curendu.

‡ (*„Romani'a juna“*) adeca Societatea academica a tinerimii romane din Viena va serbá si estuanu ajunulu anului nou. Serbarea se va tiené la 7 óre sér'a in otelulu „Victoria“, Wieden, strad'a Favoritiloru.

⊙ (*Ceea ce trebuiă sê se faca mai de multu*) in fine totu-si se va face! Sant'i'a sa episcopulu din Oradea-mare, Iosifu Papp-Szilágyi, a dispusu, ca pe venitoriu tóta starea totororu fonduriloru diecesei sale sê se publice in siematismulu diecesanu. E bine, dar sinodulu, sinodulu?!

= (*Dlu Demetriu Bonciu*) fu candidatu de deputatu in loculu dlui Sigismundu Popoviciu, in cerculu Buteniloru, comitatulu Aradului.

Literatura si arte.

** (*Fóia juridica.*) La Bucuresci a aparutu o fóia nóua juridica, intitulata: „Dreptulu“, si avendu de obiectu: legislatiunea, doctrin'a, jurisprudentia, economi'a politica etc. Acésta fóia apare sub auspiciile unui comitetu juridicu instituitu prin statute deja stabilite. Mai anu a fostu vorb'a sê iésa si la noi o fóia juridica, dar planulu inca totu nu s'a realisatu.

‡ (*O brosiura interesanta*) a aparutu de curendu la Bucuresci. Titlulu ei este: „Colonisti germani in

Romani'a. "Editiunea a două, comentata de Alesandru Lupascu.

X („*Noul Curier Roman*“) se numesce o foia noua, care a aparut la Iasi sub redactiunea lui Ionu Scipione Badescu, si va esť de patru ori pe septemana, publicandu o multime de anuntiuri si sciri liverse.

Din strainetate.

** (*Principele de Wales*) se afla din di in di mai bine spre bucuria tuturor anglasilor monarchisti. Sub decursulu bólei sale dinsulu slabindu pré multu, unlu dintre medici dede svatulu a i se lasá in vine sange sanetosu din altu omu. „Deca acestu sange, observa o foia anglesa aristocratica, ar fi fostu alu cutarui linjariu, noi n'amu mai avé elironomu din sange regecu!“ Principele de coróna va plecá acusi la Nizza, ude va petrece restulu ernei.

** (*Tiarulu rusescu ca directoru teatralu.*) In luna recuta principele Fridericu Carolu si Moltke petrecudu la Petersburg, curtea de acolo facu tóte dispusuniile, ca óspetii sē póta asistá pe rondu la teatrele locale. Candu veni ordinea la teatru francesu, directorulu acestuia fugi la curte ca scosu din minte, anunciandu, cá artistii francesi nu vreu sē jóce inaintea generaliloru prussieni. „Nu te teme, — i respunse tiatulu, — numai te ingrigesce a angagiá in loculu loru artistii germani. Atát'a inse poti sē spuni artistiloru francesi, cá decá dinsii nu voru jocá, mane i voiu escorá cu gendarmi pana la graniti'a Rusiei. Acel'a e lreptulu lor, ér acest'a alu meu.“ La ast'a amenintiar apoi artistii francesi jocara.

△ (*Femeile din Mülhausen*) au tramisu lui Thiers 23,949 de franci ca contribuii pentru acoperirea șeselor resbeului trecut.

△ (*O trada din Roma*) s'a numitu strad'a lui Garibaldi, sise va pardosi cu granitu din Caprera.

△ (*Contributiunea de resbelu a francesiloru*), decá aceea s'ar plat in aur, ar apesá dóue-dieci si dóue de máji.

△ (*Regia Angliei*) a tramisu principesei Margareta de Nemurs, mirés'a principelui Czartorisky, unu colé de zafi in pretiu de patru-dieci de mii de fl. Conte de Paris i-a tramisu unu acu de peptu in pretiu de cinci-dieci de mii franci, ér unchiulu ei, imperatulu de Brasili'a i-a donatu o bratiletu cu 60,000 franci. Bine e a fi mirés'i lui Czartorisky!

** (*Expositiune de porumbi*) — columbe — a fostu nu de multu la Berlin, in care o principesa a familiei regesci prussiene a espusu 18 parchi de porumbi, intre acestea dóue de insemnatate istorica. O parchia de porumbi fu tramisa din Bordeaux la Paris cu depesie, dar inainte de a sosi la locul determinatu, cadiura degerati ni departe de orasiu, si astu-felu ajunsera in manile soldatiloru germani. Depesiele erau ascunse intr'o pena in cod'a porumbiloru. Cealalta parchia de porumbi fu espedata din Metz intr'unu balonu de aeru, si asemene cadiu in posesiunea inamiciloru. Parchi'a prima are deja pui in Germani'a.

** (*Ex-imperatés'a Eugenia*) s'a rentorsu din Spani'a la Chiselhurst. Bijuteriile sale fure cumperate de firm'a Emanuilu in Londra cu 80,000 de pundi sterlingi.

= („*Vossische Zeitung*“) unu diariu prusescu, in lun'a lui fauru va serbá a 150-ea aniversaria a esistintiei sale.

△ (*Fómetea in Persia*) totu grasséza inca in modulu celu mai inspaimantatoriu. Guvernulu tace si nu face nimica pentru ajutorarea celor lipsiti. Ferice de cei ce se potu mutá in alte parti!

△ (*Ambasadorulu turcescu la Petersburg*) mai cá a patítu-o reu in dílele trecute. Fiindu dinsulu la venatória, unu ursu ranitu lu-atacá, i muscá fati'a, picíorele etc. si numai o impuscatura norocósa a servitoriului seu lu-mantui de acestu atacu periculosu.

△ (*Donu lui Bismarck.*) Directiunile societátiloru drumurilor de feru germane au donatu lui Bismarck unu vagonu pomposu, cu trei sale si cu o odaia de lucratu.

Feliurite.

** (*Lupt'a cu mórtea.*) Celu ce nu crede esistinti'a lui Domnedieu, mérga la mare, si acolo va avé ocasiune sē admire o fintia supranaturala, si in fine cadiendu in genunchi, va esclamá cu tremurare: „Te adoru, o! mare Domnedieu!“ Departatu de pamentu, inaintandu pe luciulu márii, espusu capricieloru elementelor turbate, cine sē nu se simtiésca singuru, cine sē nu-si téma viéti'a, cine sē nu implóre ajutoriulu lui Domnedieu, ca sē póta scapá cu norocu din acésta celeria periculósa? E mare numerulu aceloru nefericiti, cari si-afla mormentulu in valurile márii furióse. Aruncati numai o privire a supra ilustratiunii de pe pagin'a 4, si veti vedé acolo o scena din cele mai in-fricosiate. Fulgera, tuna, valurile batute de viforu se isbescu pana la ceriuri. In vérfulu valuriloru zarimu dóue fintie omenesci, tienendu-se de o bute, ultim'a remasítia a unei corabie nimicite, luptandu-se cu elementele, cari i amenintia cu mórte cumplita. E grozava acésta scena! Instinctulu de sustienerea vietii facu asié dicédu selbateei pe amendoi. Fia-care vré s'o aiba numai elu. Se incinge dar intre ei o lupta. Si, Dómne! ei fure amici, amendoi matrozi pe aceea-si corabia. Dar viéti'a e mai scumpa si decátu amicitii'a. Sē ni întorcemu fati'a de la acésta scena, ca sē nu vedemu, cum peste câte-va minute amendoi voru perfloviti de o unda gigantica!

** (*Romani din Bucovin'a.*) Patri'a lui Stefanu celu Mare, ajunsa la 1775 sub sceptrulu Austriei, acésta tíera romana ordinióra, adi se afla in stadiulu desnatiunalisárii. Nicairi elementulu romanescu nu este espusu unui pericolu mai mare, decátu aice. Dintre familiile mai innalte abié se mai afla dóue trei, unde sē se vorbésca romanecu. Numai poporulu a mai conservatu inca limb'a natiunala si datinele strabune. Deci inca nu este totulu perdutu. Ran'a se mai póte inca vindecá prin recursu la poporu. E necesariu dara a cultivá poporulu, ca acest'a sē póta ocupá mai tardiu cu alte idei mai salutarie locul inteligentiei de acum. A două ilustratiune din interiorulu nr. presinte infatisiéza porturi poporale din Bucovina.

△ (*La unu esamenu de fete.*) unu profesor facu urmatóri'a intrebare unei fetitii: „Pentru ce ne rugámu noi lui Ddiu ca sá ni dea panae cea de tóte dílele si nu-lu rugámu de a ni-o dá pentru o septemana, séu pentru o luna si mai bine pentru unu anu intregu?“ Fetiti'a respunse: „Pentru cá ar mucezi.“

Glume si nu pré.

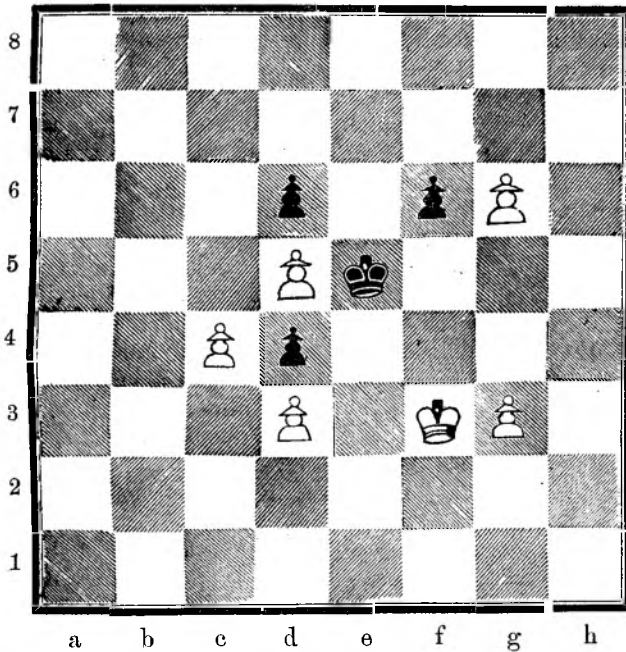
Pictorul : Cum voiesci sê-ti facu portretulu : in aquarolle séu in oleiu ?

Domnulu : Fâ-lu in oleiu, ca sê aparu nitielu mai grasu !

Problema de siacu.

— Gluma si nu pré. —

Negru.

Albu.

Albulu incepe si la a trei'a trasura dice matt.

Rebus.

De Emiliu Filipanu.

Deslegarea gâciturii numerice din nr. 50 :

„Alexandru Romanu.“

Deslegaro buna primiramu de la dsiór'a Anastasia Leonescu.

Post'a Redactiunii.

O romancutia. Amendoué catu mai curendu, De altele mai capetá-vomu ? Salutare !

Dnei S. V. R. Da, se póte, si va esi in unulu din nrii cei mai de aprópe. Salutare la ambii !

Resunetulu din temnitia. Nu va esi la lumina /
Suffa ventulu la otaru. Acusi, acusi !

Dlui N. F. N. Tóte voru fi bine primite, ma' alesu romanulu amintitu. Numai scrisórea se fia legibila, fia-care litera curatu scri-sa, ca-ci culegatorii de litere ai nostri nu sciu romanesce.

Cine vine, cine vine ? Unu postasiu cu sraitie pline, si ni-duce versuri rele, si ni face numai gele.

Catra mai multi. Acei prenumeranti ai nostri, cari in locu de 5 fi. ni-au tramisu numai 4 fi. sunt rogati a suflini restulu.

De-ar sci mandr'a ! Déca mandr'a dtale ar sci, ca scrii versuri atatu de rele, s'ar disgusta de dta.

Cum se-ti spunu ? Spune-i-o cum ti-pláe. Numai in versuri se nu-i spuni, ca o iubesci. Nu te-ar intelege de felu.

Multi si putini. Multi voru fi de aceia, cari voru dice, ca esti unu advocatu bunu, dar pucini voru fi de aceia, cari voru dice, ca esti poetu.

Dnei A. B. Multiamita pentru „glumde“ tramise, Ne rogamu se ne suprindeti si in viitoriu.

La anulu nou. Manca unu ou, déca ju poti bou, nu ni mai tramite unu astu-felu de tablou. Nu intielgi ? Ne miramu. Caden-tiele sunt scóse din versulu dtale.

Dlui G. F. Te rogi de iertare pentru scrisórea nelegibila. Te-amu iertá bucurosu, déca scrisórea nu ar ontiené nesce versuri rele. Nici pentru ast'a nu ne-amu fi superatu fáre, de cumva n'ai fi nitatu a francá — epistol'a.

Suplementu : Romanulu : „De unde nu este rentórcere“, còv'a I.